

Lovforslag nr. L 232. Fremsat den 15. marts 1988 af Jane Oksen (FP), Behnke (FP), Pia Dahl (FP), Dohrmann (FP), Glistrup (FP), Annette Just (FP), Pia Kjærsgaard (FP), Kirsten Madsen (FP) og Poulsgaard (FP)

Forslag

til

Lov om nedlæggelse af amtskommunerne

Amtskommunerne nedlægges med virkning fra den 1. januar 1990.

Bemærkninger til lovforslaget

Danmark er ikke større, end at primærkommunerne og staten kan overtage amtskommunernes nuværende opgaver og løse dem eventuelt i fælleskommunale enheder. De opgaver, der ikke kan klares lokalt, må løses af centraladministrationen. Det er kun at skabe ekstra, goldt papirarbejde at opretholde den amtskommunale sektor, der er et overflødig og kunstigt mellemlid.

Vedtages lovforslaget, må der selvsagt opgave for opgave tages stilling til, hvilke myndigheder der skal overtage amtskommunernes nuværende opgaver.

Forslagsstillerne forudsætter, at regeringen i så fald fremsætter de nødvendige lovforslag om lovændringer som følge af vedtagelsen.

Forslagsstillerens foreløbige tanker, som ændringerne skal bygge på, er følgende:

Sygehusvæsenet beslægtet over halvdelen af de samlede amtskommunale udgifter.

Sygehusene bør være selvstyrende under sundhedsministerens overordnede ledelse. For patienter, der venter på plejeforanstaltninger i hjemkommunen, betaler kommunen sygehusholdet. Fra sundhedsministerens side bør der tilstræbes en jævn fordeling af lokale sygehuse, og store mastodontsygehuse bør undgås. Ved at nedlægge amtskommunerne kan man samtidig ophæve de stive amtsgrænseregler, således at der ikke længere kræves kaution fra bopælssygehuskommunen ved indlæggelse på sygehus i en anden sygehuskommune.

De nuværende amtsgrænseregler er bureaukratiske og helt urimelige. Ophævelsen af amtsgrænsereglerne vil ligeledes have gavnlig indflydelse på de menneskeligt lange ventelister, idet der selvfølgelig bør være valgfrihed med hensyn til, hvilket sygehus man ønsker at blive behandlet på.

Erfaringer har vist, at udlægningen af særfor sorgen til amtskommunerne var en fejltilstand, og Fremskridtspartiet stemte da også i sin tid imod udlægningen.

Vi ønsker derfor hurtigst muligt at føre særfor sorgen tilbage til staten. En stor del af det personale, man havde til administration af særfor sorgen, er blevet siddende i Socialministeriet, og nyt personale er

ansat i amtskommunerne. Nu har man i vid udstrækning dobbelt så meget administrativt personale som tidligere til at varetage samme opgave, uden at de handicappede og sindslidende derved har fået bedre kår – tværtimod.

Henvielse til plejefamilier, døgninstitutioner, bofællesskaber og andre foranstaltninger ved fjernelse af børn fra hjemmet kan varetages af kommunerne alene. De sociale udvalg i kommunerne har i forvejen tilsynsplikten med børn fjernet fra hjemmet, og de er også tættest på den enkelte familie.

I det omfang privatisering ikke kan finde sted, kan de nuværende amtskommunale trafikelskaber drives som fælleskommunale enheder, idet vi dog mener, at en privatisering af busrufterne vil være langt den billigste løsning.

I vejsektoren er det efter forslagsstillerens opfattelse mest praktisk at lade Vejdirektoratet i samarbejde med Planstyrelsen og de berørte primærkommuner overtage alle anlæg af de overordnede forbindelsesveje og således ikke blot tage sig af de egentlige motorveje. Alle øvrige veje kan kommunerne udmærket tage sig af, om fornødent i samarbejde med hinanden og med Vejdirektoratet til at formidle og rådgive samt afgøre tvistigheder, hvor dette undtagelsesvis måtte være nødvendigt.

De alt for mange og besværlige miljøforanstaltninger, amtskommunerne tager sig af, kan fordeles på samme måde som med vejsektoren.

De offentlige gymnasier bør være statskoler. Folkeskole spørgsmål kan primærkommunerne selv klare, til dels i samarbejde med Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Fremskridtspartiet ønsker ikke skatteydermidler anvendt til alle mulige foreningsspørgsmål og andre særinteresser eller til fritidsundervisning eller direkte støtte til kulturlivet som teaterordninger, musikliv osv. Når denne anvendelse af skatteydermidler bortfalder, behøves der selvsagt ingen administration på dette område.

De mange forskellige sektorplaner, amtskommunerne hvert år udarbejder (næsten én daglig), kan spares.

De amtskommunale udgifter er steget enormt siden 1980.

Hvor de amtskommunale drifts- og anlægsudgifter dengang var ca. 24 mia. kr., er de i dag ca. 42 mia. kr. Amtskommunerne har da også i de seneste år sat deres beskatningsprocenter ganske kraftigt i vejret. De fleste af de besparelser, der hidtil har været forsøgt, har kun været af kort rækkevidde, og beregninger viser da også, at amtskommunerne i 1989 vil få et samlet underskud på mere end 2 mia. kr.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget vil selvsagt betyde en besparelse på de offentlige budgetter, først og fremmest fordi en lang række dobbeltfunktioner undgås. Forslaget indeholder derfor en stærkt tiltrængt begrænsning af antallet af offentligt ansatte. Den herved frigjorte veluddannede arbejdsreserve vil det private erhvervsliv hellere end gerne ansætte.

Der har i pressen været fremsat en lang række udtalelser om nedlæggelse af amtskommunerne. Bl.a. har forhenværende overvismand Karsten Laursen fremsat udtalelser herom, ligesom adskillige politikere fra forskellige partier har udtalt sig vedrørende amtskommunernes fremtid.

I det følgende er nævnt en række eksempler.

Det konservative kommunalbestyrelsesmedlem fra Albertslund P. Ellegård Larsen udtalte i Berlingske Tidende den 11. november 1987: »Den mest fornuftige og hensigtsmæssige løsning omkring en ny kommunalreform ville være at nedlægge amterne, således at opgaverne blev overtaget af staten og kommunerne«.

Det konservative partiblade Vor Tid skriver i november 1987, at sygehussektoren er et af de områder, hvor centraliseringen har spillet fallit og konkluderer: »En logisk konsekvens af fejlslagen decentralisering må være svaret på sygehusvæsenets problemer. Hermed vil amterne være overflødige«.

Formanden for Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg, den konservative Bo Kristensen, udtalte i B.T. den 25. maj 1987: »Amterne må tage sig voldsomt

sammen og i højere grad leve op til deres ansvar. Ellers må de afskaffes«.

Venstreborgmesteren i Ullerslev, N. P. Madsen, udtalte i Amt- og Kommunebladet november 1987: »Vi kunne godt afskaffe amterne. Amtskommunerne er ofte på tværs og stiller sig hindrende i vejen. Vi vil kunne arbejde smidigere, lægge driften om«.

De Radikales leder, Niels Helveg Petersen, var ifølge B.T. den 25. maj 1987 stærkt utilfreds med amtskommunernes indsats, idet han udtalte: »Amterne lever overhovedet ikke op til deres ansvar i henhold til den aftale, de selv har indgået med regeringen. De har hverken kunnet styre lægekonflikten eller Falck-konflikten, og de har ikke styr på de samlede amtsudgifter. Deres indsats er bestemt ikke imponerende«.

Iver Nissen, radikalt byrådsmedlem fra Hillerød, udtalte i Frederiksborg Amtstavis november 1987: »Pr. 1. april 1970 burde amtsrådet og statsamtet være ophørt med at eksistere som tilsynsførende og delvist kontrollerende og som et komplet overflødigt administrativt mellemled«.

Den socialdemokratiske rådmand fra Århus Jens Arbjerg Pedersen udtalte i Berlingske Tidende november 1987: »En forenkling i administrationen må finde sted. Dette foregår lettest ved at sammenlægge de to administrative enheder: amt og kommune til én instans. I øjeblikket skal de jo som oftest i fællesskab løse de samme problemer for de samme mennesker«.

Folketingsmedlem for Centrum-Demokraterne Yvonne Herløv Andersen sagde på Centrum-Demokraternes landsmøde i november 1987 bl.a.: »Venstres drøm om et effektivt kommunalt selvstyre er en illusion. Derfor bør partiet lægge sin forældede ideologi i skuffen. Jeg er sikker på, at også De Konservative og Kristeligt Folkeparti vil være med til at gøre sygehusene til statens ansvar og nedlægge amterne«.

Medlemmer af Fremskridtspartiet har tidligere fremsat et forslag til folketingsbeslutning, der havde stort set samme formål som nærværende lovforslag. Der henvises til Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne sp. 1924 og 3086 samt tillæg A sp. 1563.